

MAAELUMINISTEERIUM

Eesti lihaveisesektori ülevaade ja toetusmeetmed uue ÜPP valguses

Marko Gorban
Maaeluministeerium

Lihaveisekasvatuse aastakonverents 2020
15.10.2020

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

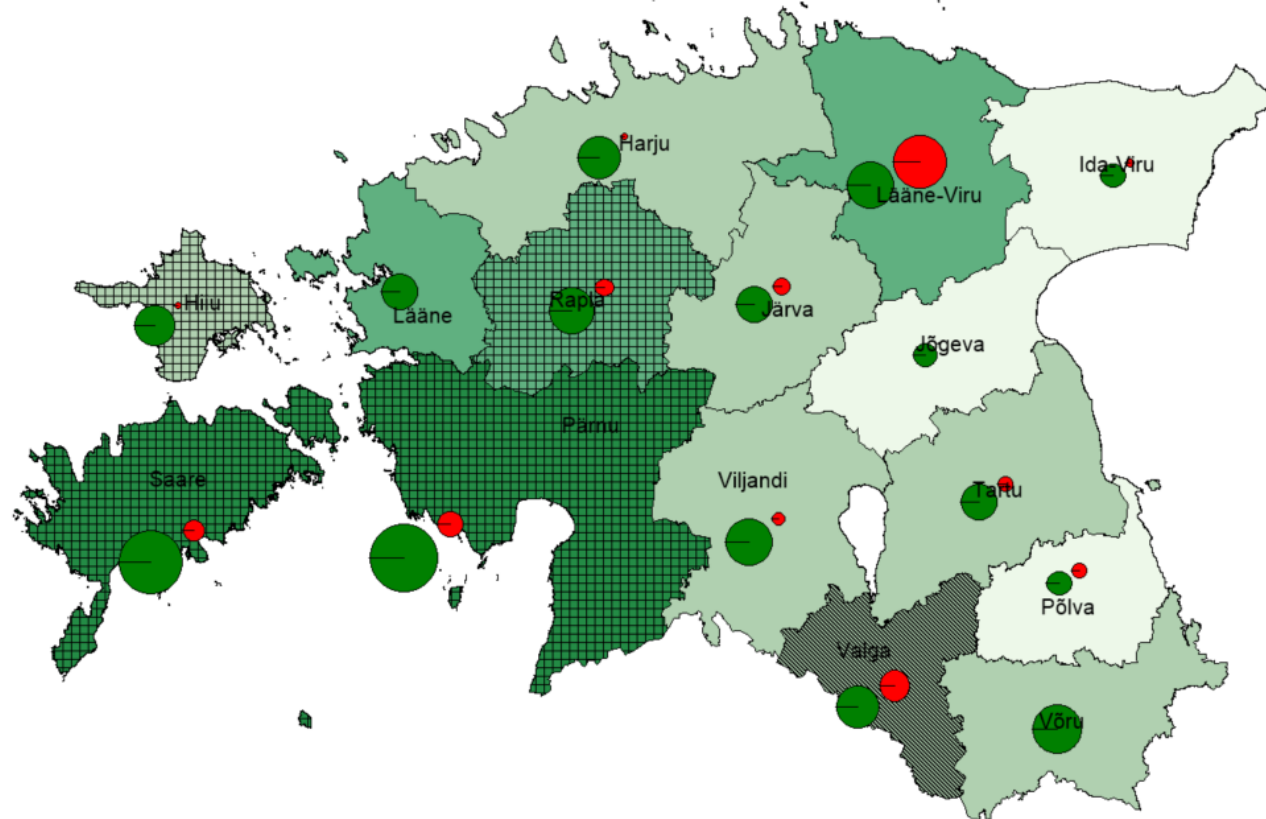
Tänases ettekandes:

- Ülevaade lihaveisesektori tootmisest, töötlemisest ja kaubandusest.
- Lihaveisesektori toetusmeetmete kasutamisest.
- Võimalused uueks perioodiks: ÜPP strateegiakava 2021-2027
- Heaolümärgistusest ja antibiootikumide kasutamisest

Ammlehmapidajad (2019)

Lihakäitlemisettevõtetes veistelt saadud liha (2017-2019)

Eksportijad 2018

Lihakäitlemisettevõtetes tapetud veistelt saadud liha

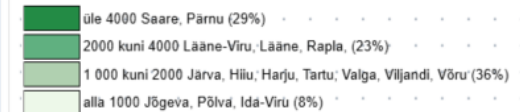
Toidukõlblik liha, tonn

Ammlehmapidajaid maakonnas

Ammlehmapidaja

Ammlehmade arv maakonnas

Muu veise ja pühvlikasvatus, eksport €

Ammlehma pidaja

1688
Registris ammelehm 15.06.2019

1132
Kasvatab põllukultuure

412
Kasvatab piimalehmi

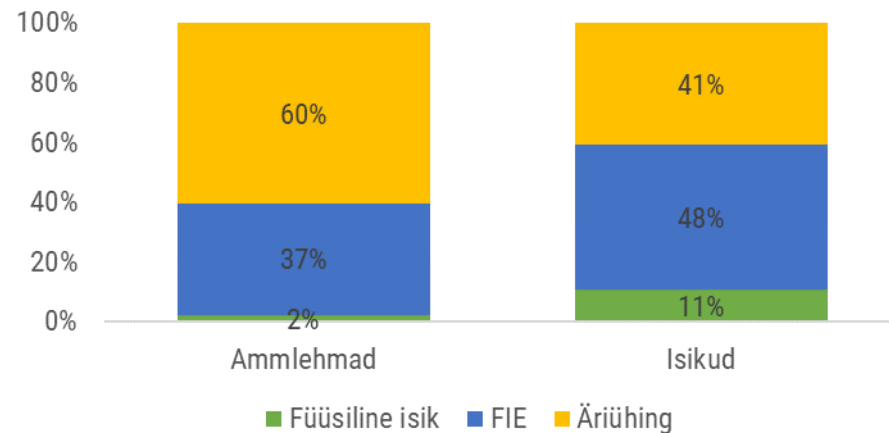
199
Kasvatab lambaid ja kitsi

140
ei taotle ÜPT

Tegevusvormis domineerivad FIEd, ammelehmi rohkem äriühingutel

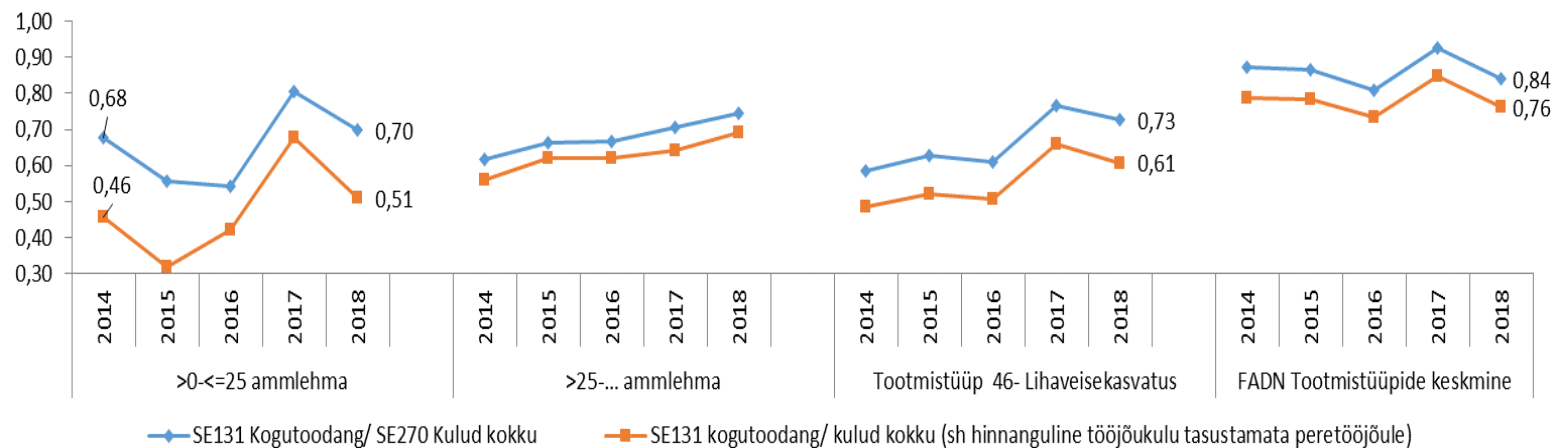
AMMLEHMA PIDAJA JA MAA

965 316 ★★★★★★★★★★
ÜPT ha kokku 2019

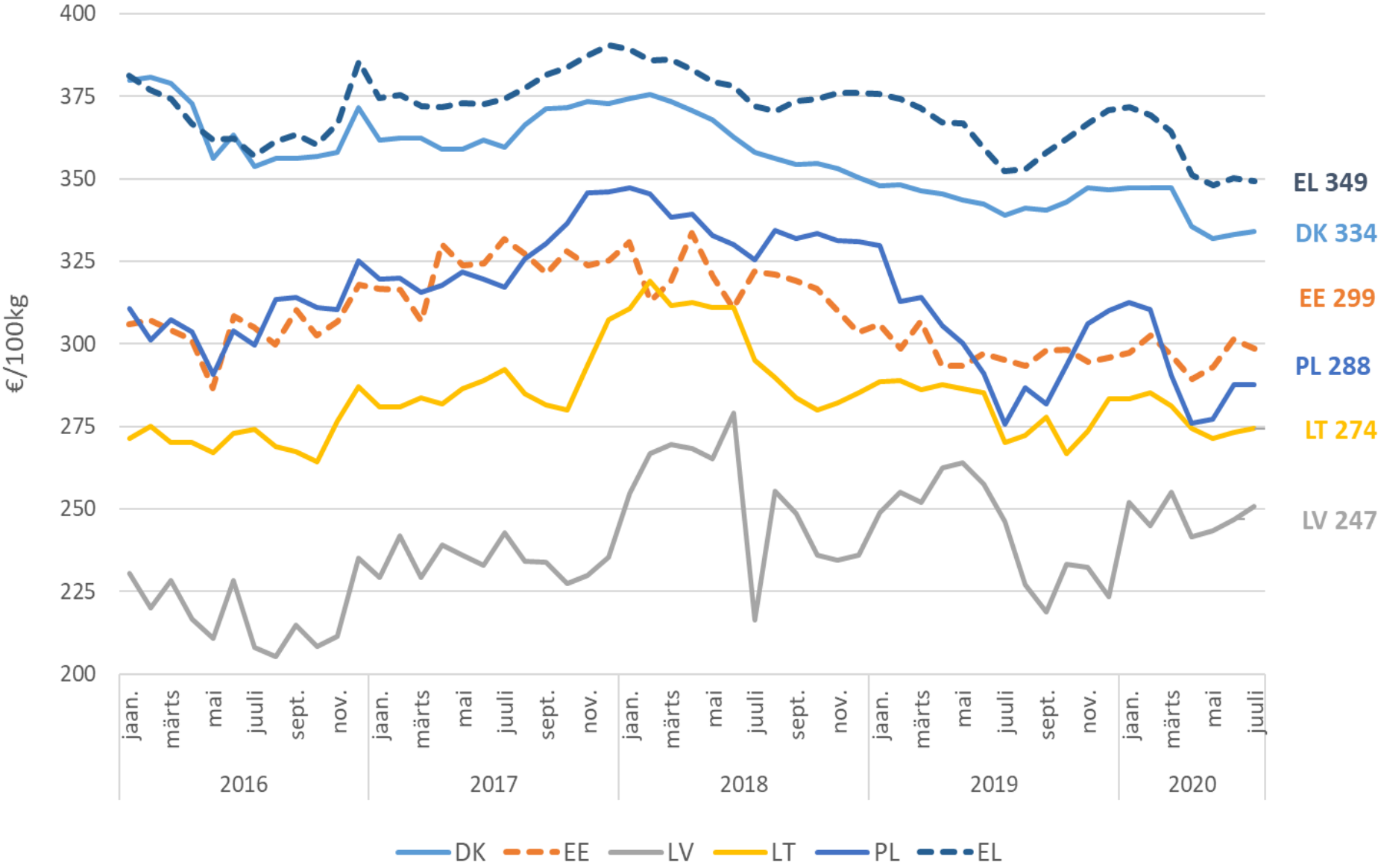
201 664 ★★☆☆
Ammlehmakasvataja ÜPT ha

110 993 ★★☆☆
sh püsirohumaa

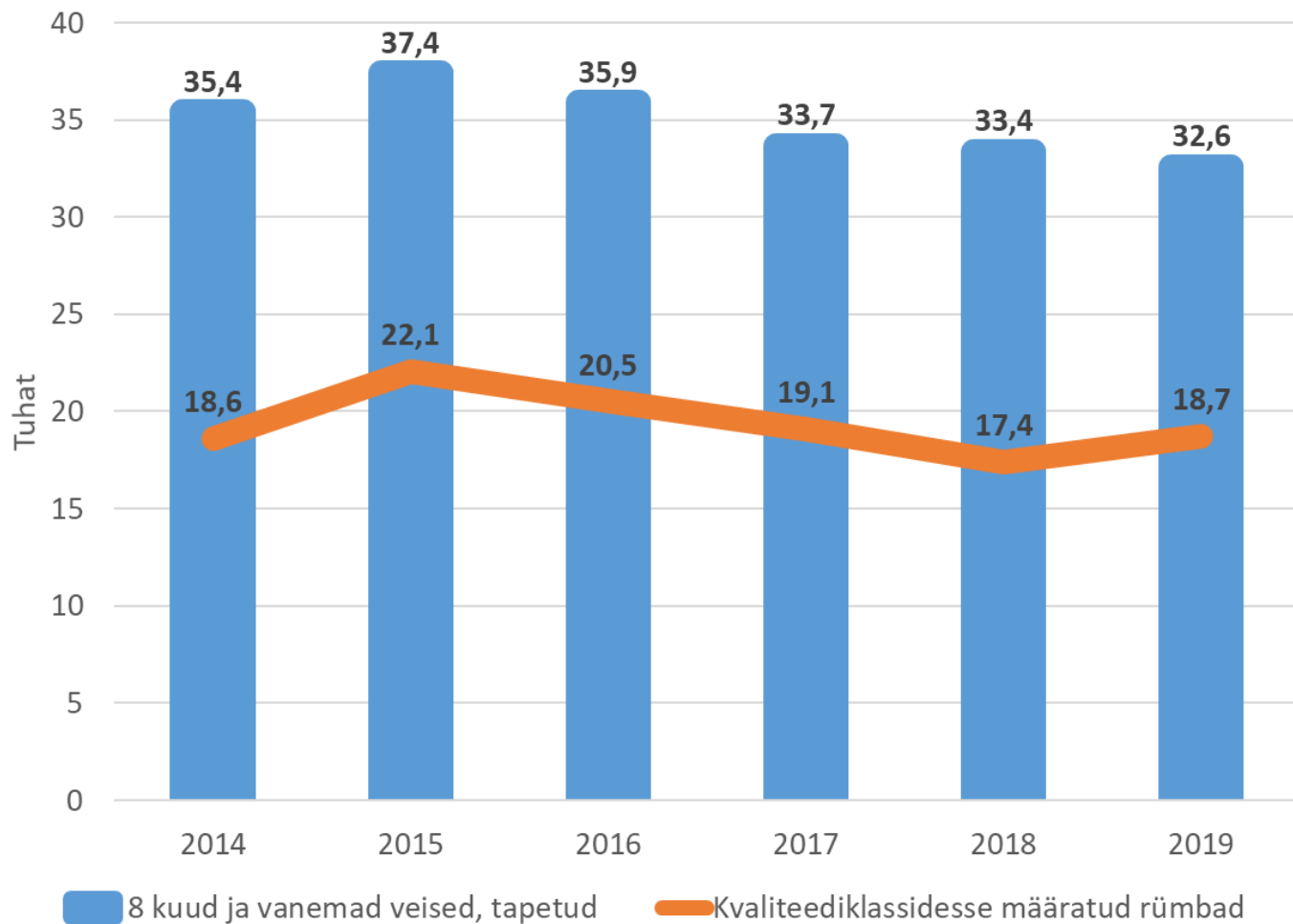
Toetusteta jäävad kulud katmata

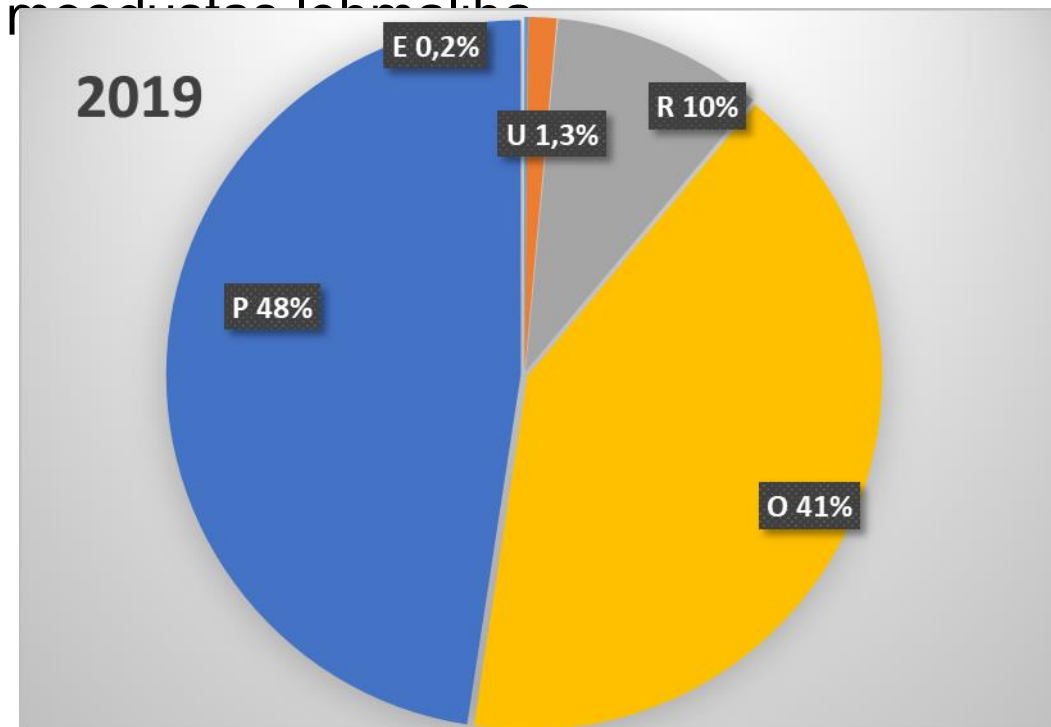
A/C/Z R3 veiserümpade hinnad viimase viiel aastal

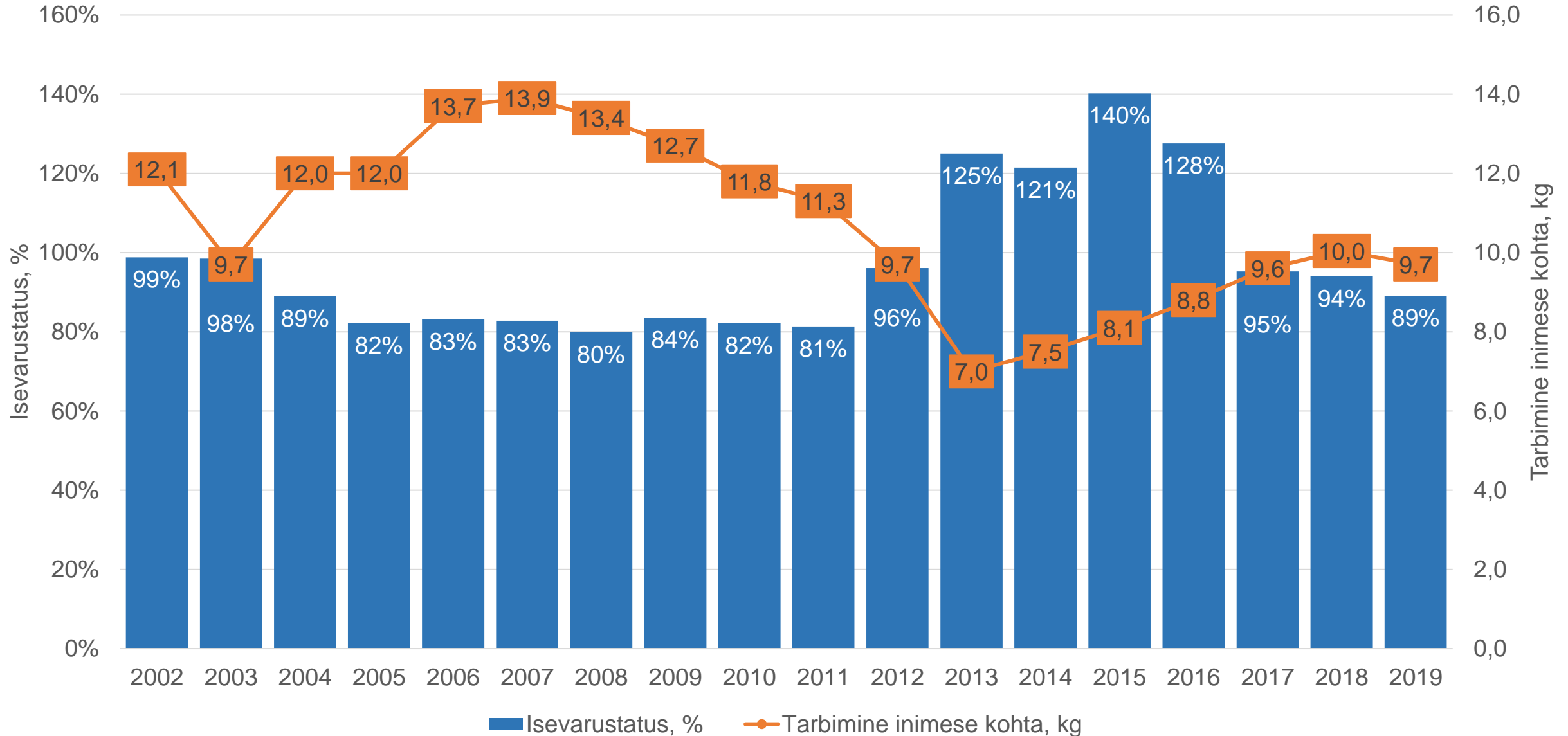
Lihakäitlemisettevõtetes tapetud veised ja kvaliteediklassidesse määratud rümbad

- 2014-2019 määrati kvaliteediklassidesse 52-59% 8 kuud ja vanemate veiste rümpadest.
- 11,5% veiserümpadest määrati 2019. a kõrgemasse (E), väga heasse (U) ja heasse (R) lihakusklassi.
- 2019. a moodustas 56% veiselihast

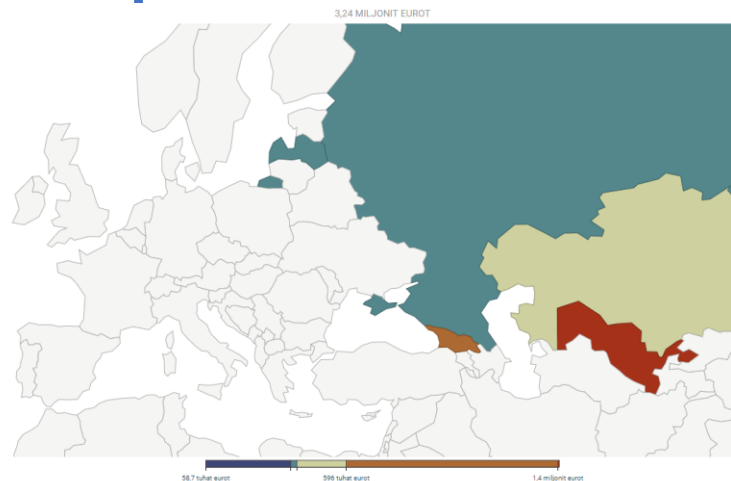
Veiselihaga isevarustus (%) ja tarbimine inimese kohta (kg)

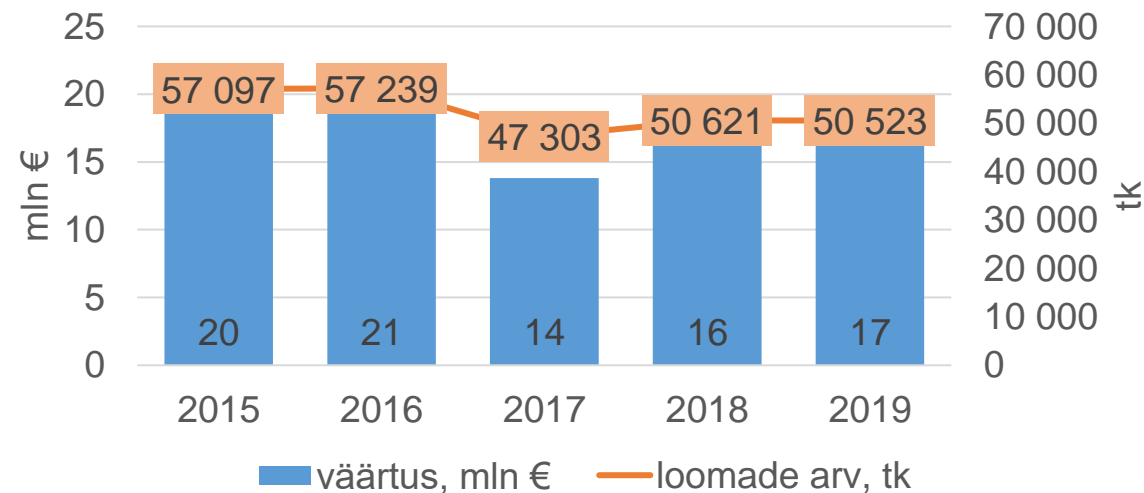
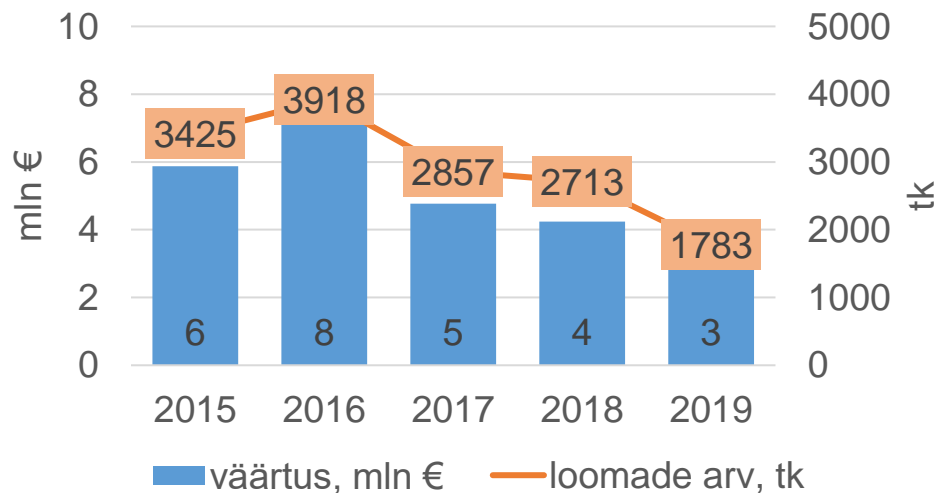
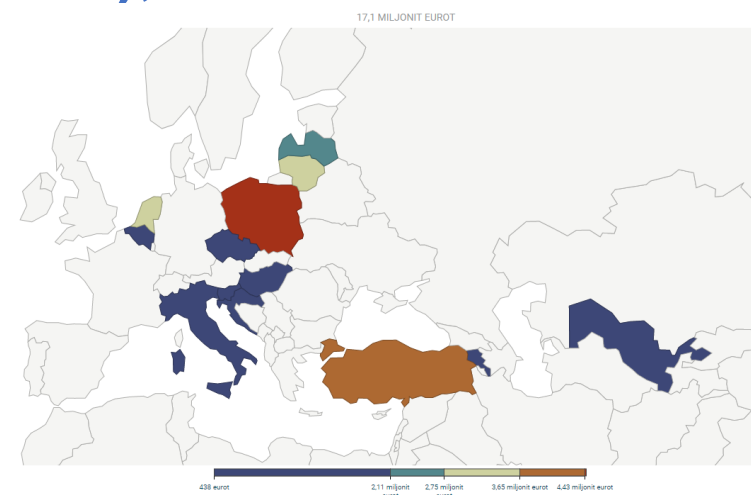
Hinnanguliselt kolmandik veiseliha isevarustusest on tagatud tänu lihavesisektorile

Kuhu Eesti ekspordib elusveiseid?

Tõupuhtad aretusveised, 2019

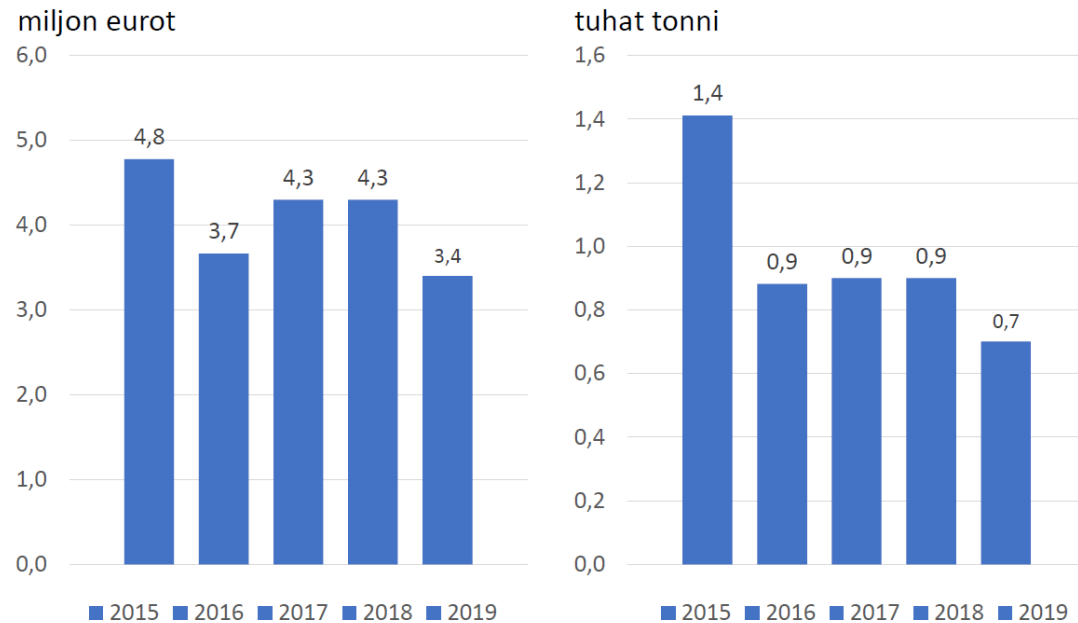

Elusveised (v.a tõupuhtad aretusveised), 2019

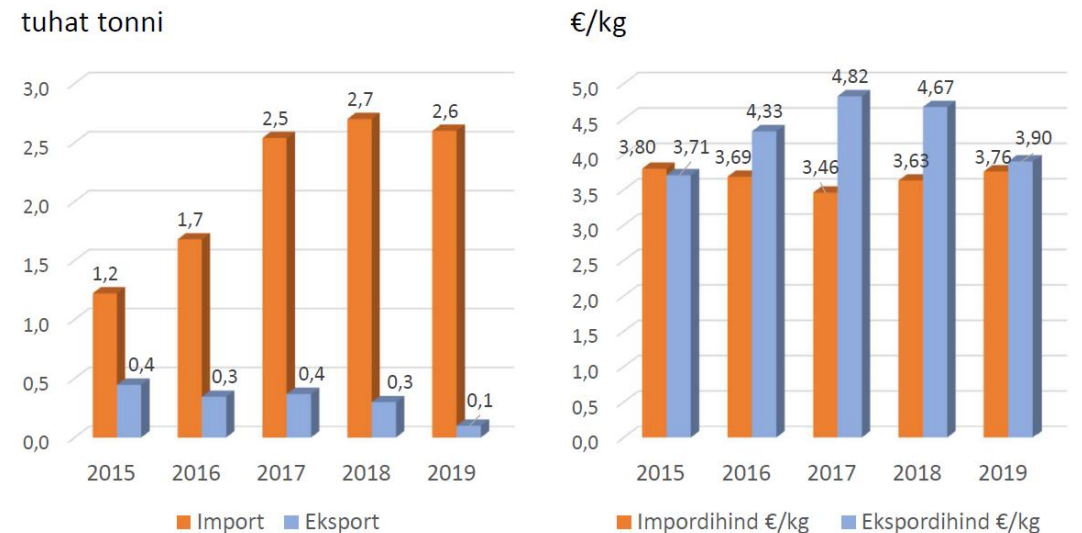

Veiseliha eksport ja import 2015-2019

Värske, jahutatud või külmutatud veiseliha eksport 2015-2019

Külmutatud veiseliha eksport ja import 2015-2019

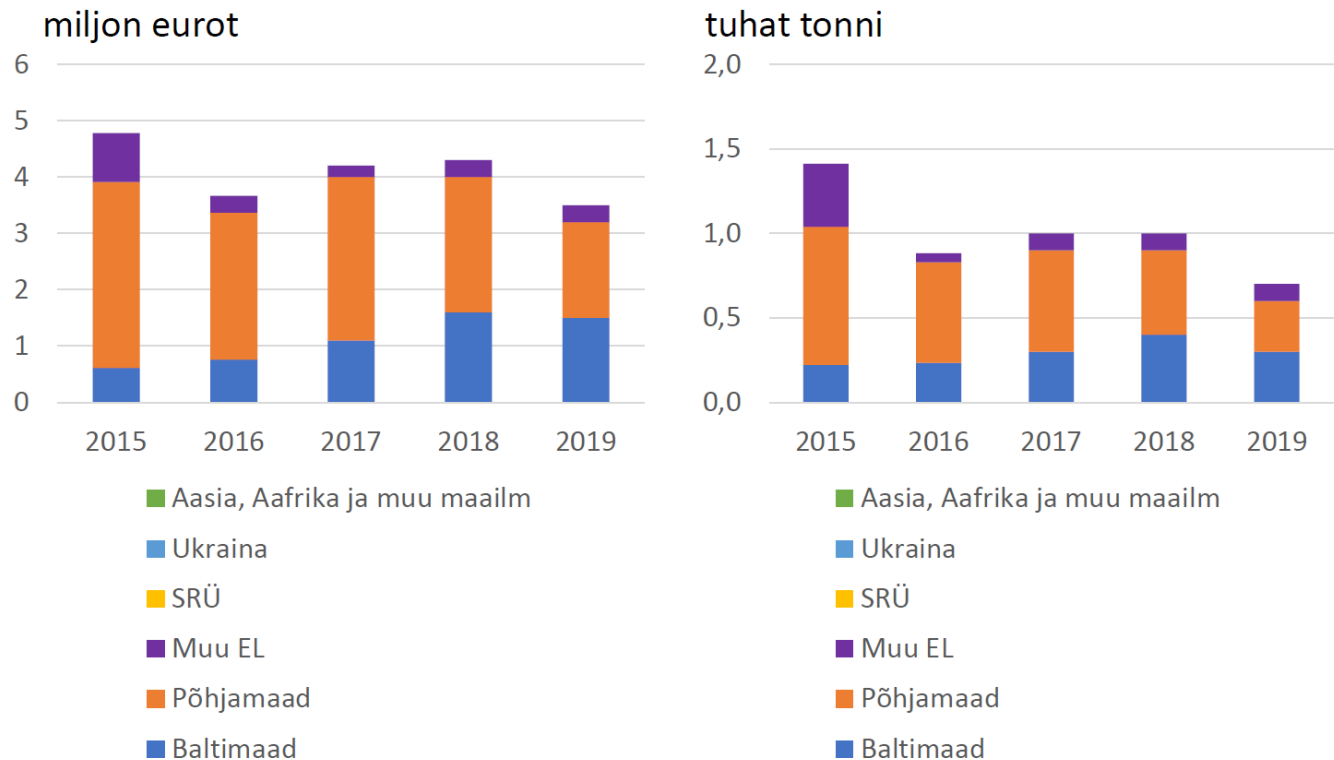
Kuhu Eesti ekspordib veiseliha?

Veiseliha ekspordi kõige püsivamad ekspordipartnerid 2015-2019

Veiseliha (miljon eurot)

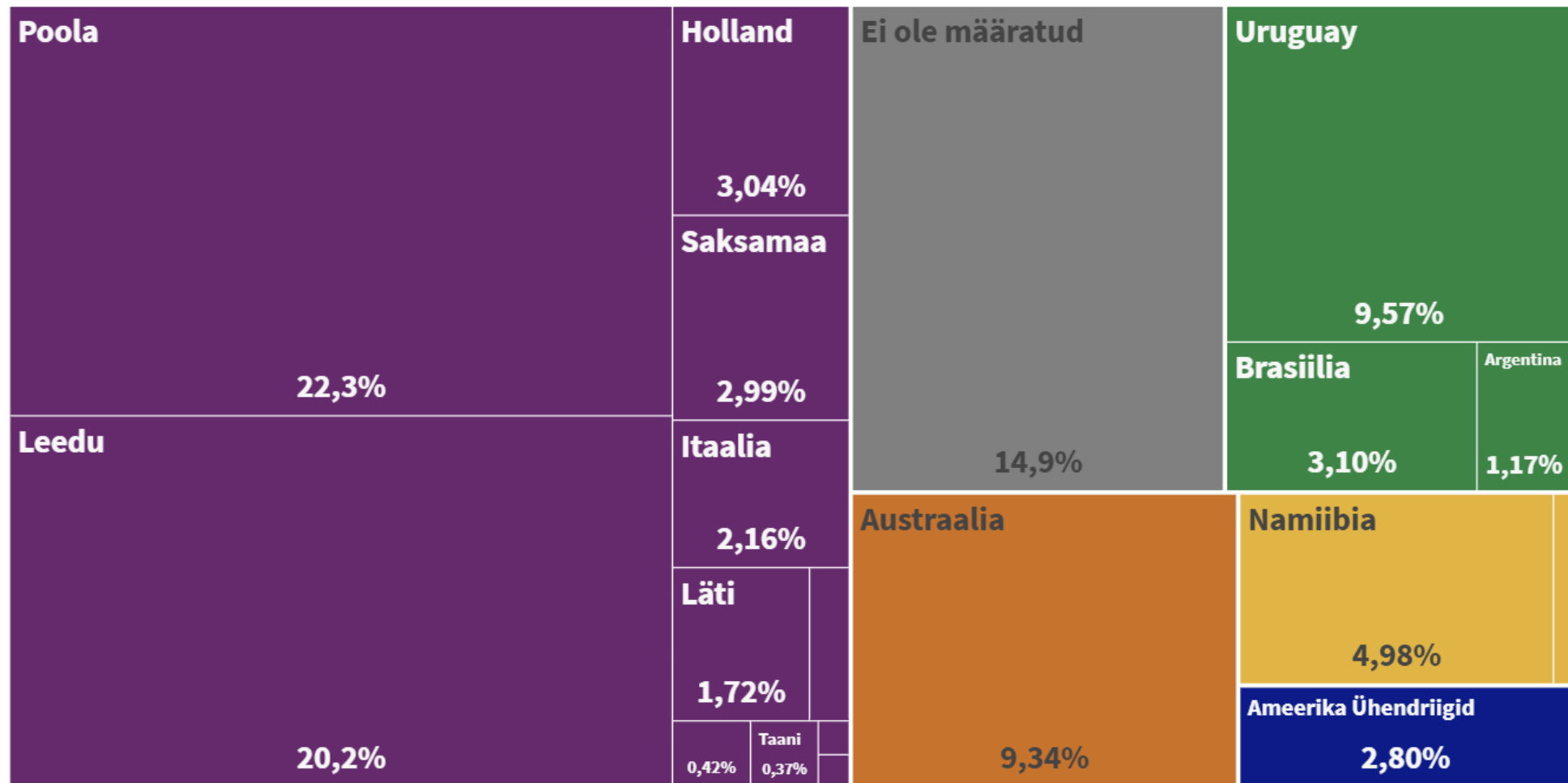
Riigid	2015	2016	2017	2018	2019
Läti	0,5	0,6	0,8	1,6	1,5
Taani	0,7	1,3	1,1	1,1	0,9
Soome	1,0	0,7	0,4	0,8	0,6
Rootsi	0,8	1,3	1,1	0,5	0,2
Šveits	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2

Veiseliha eksport regiooniti 2015-2019

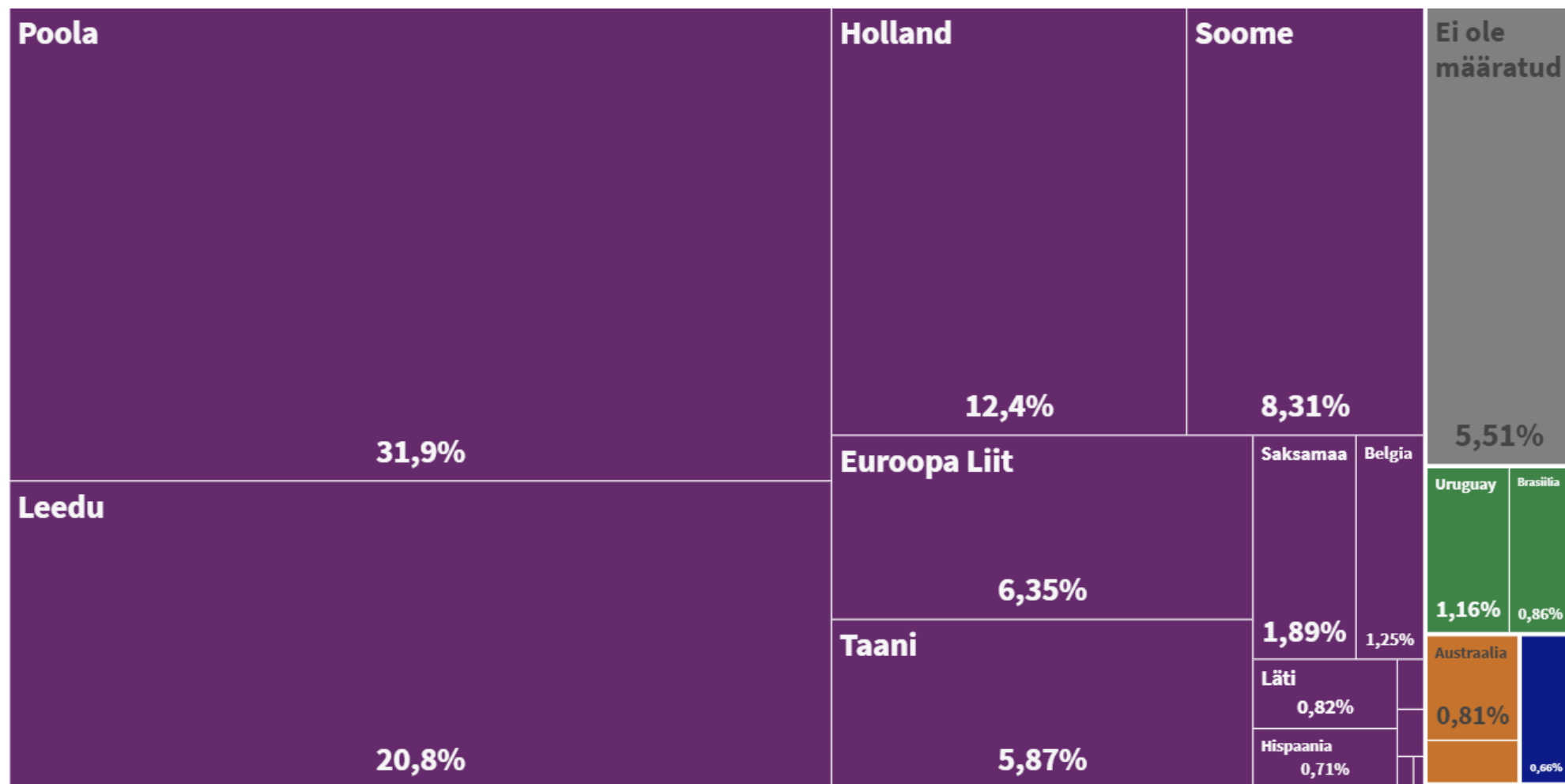
Kust Eesti impordib värsket ja jahutatud veiseliha? (2019, päritoluriik)

5,06 miljonit eurot

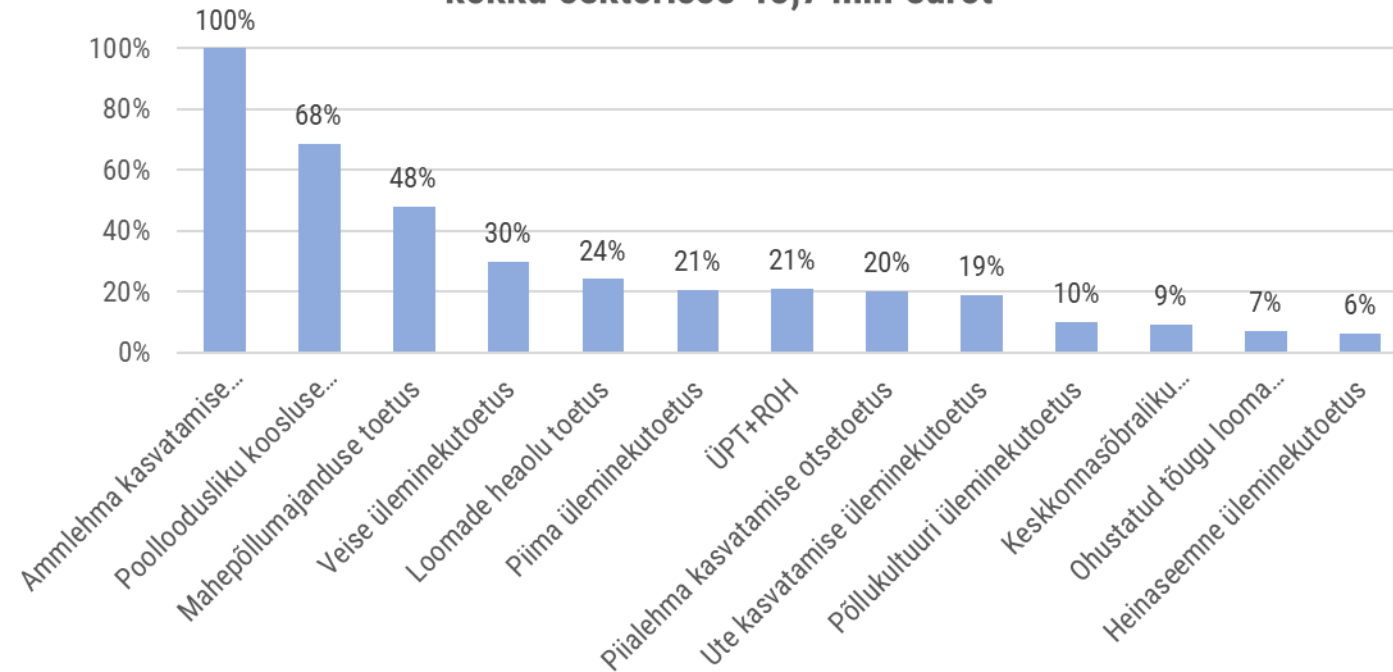
Kust Eesti impordib külmutatud veiseliha? (2019, päritoluriik)

9,71 miljonit eurot

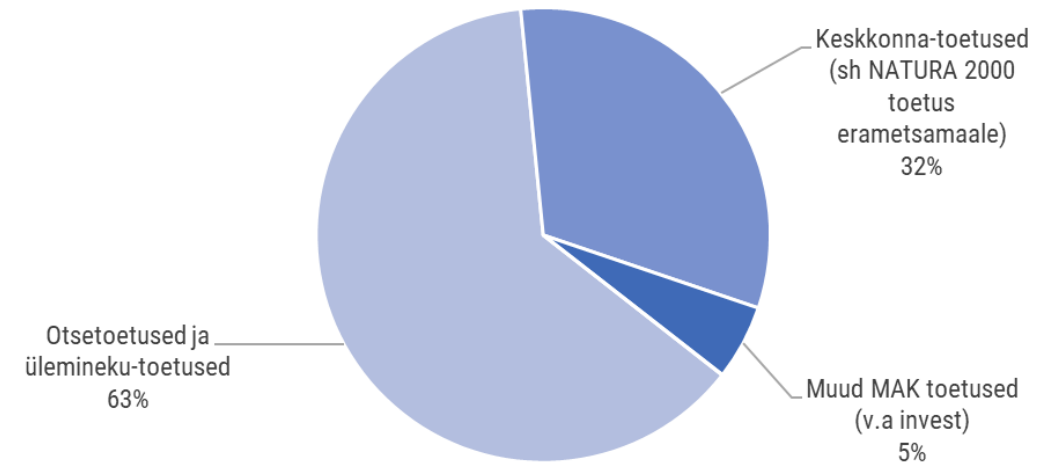

Toetused

Isikutele, kelle nimel oli 15.06.2019 ammlehm, määratud otsetoetuste ja keskkonnatoetuste summade osatähtsus kogu määratud summast kokku sektorisse 48,7 mln eurot

Keskmise lihaveisekasvatuse ettevõtte toetustes (va investeeringutele) on otsetoetuste kõrval oluline roll keskkonnatoetustel

Investeeringutoetuseid on keskmises ettevõttes 2018. aastal 5 429 eurot.

Allikad: FADN, PRIA

MAK 2014–2020 investeringutoetused, meetmete 6.1 ja 6.3 rakendamine

Meede ja voor	Taotletud abikõlblik maksumus (eur)	Taotletud toetuse summa (eur)	Rahuldatud abikõlblik maksumus (eur)	Rahuldatud toetuse summa (eur)	Makstud toetuse summa (eur)	Toetuse saamine taotletud toetusest (%)	Makstud toetuse osakaal (%)
M 6.1 (I-IV)							
Kokku	34 452 747	30 168 906	20 614 983	18 179 973	16 721 257	60	92
Sh lihaveise-kasvatajad	5 384 561	4 777 960	3 143 618	2 782 060	2 632 195	58	95
M 6.3 (I-VII)							
Kokku	53 936 868	36 219 252	40 454 886	26 946 546	26 600 304	73	99
Sh lihaveise-kasvatajad	7 695 503	4 576 684	5 421 485	3 064 588	3 019 088	67	99

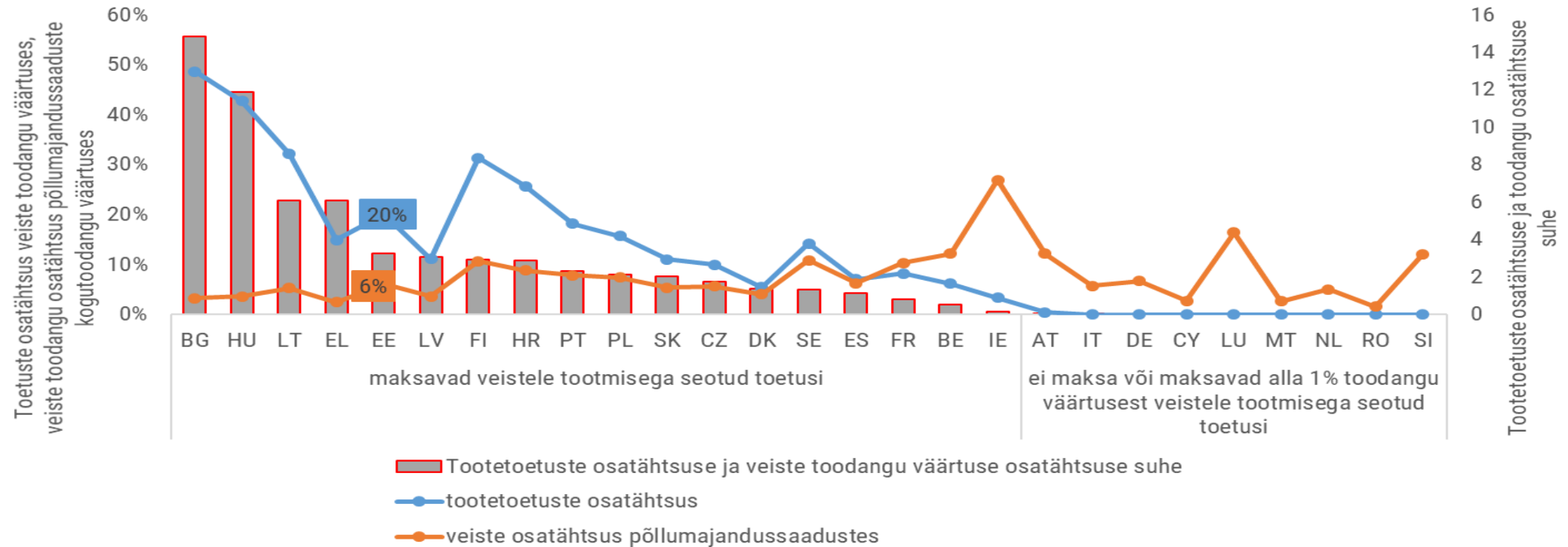
MAK 2014-2020 meetmest 4.1 toetust taotlenud lihavedekasvatatajate toetuse saamine

I-VI taotlusvoor	Taotletud abikõlblik maksumus (eur)	Taotletud toetuse summa (eur)	Rahuldatud abikõlblik maksumus (eur)	Rahuldatud toetuse summa (eur)	Makstud toetuse summa (eur)	Toetuse saamine taotletud toetusest (%)	Makstud toetuse osakaal (%)
Kokku	715 042 179	279 851 528	333 906 435	130 529 595	93 600 844	47	72
sh lihavedekasvatatajad	49 449 221	28 607 175	49 449 221	19 942 024	13 905 861	70	70

Lihaveisekasvatavate investeringud ja määratud toetused MAK 2014-2020 meetmes 4.1

Toetatud tegevus	Rahuldatud abikõlblik maksumus EUR	Rahuldatud toetuse summa EUR	Makstud toetuse summa EUR	Makstud toetuse summa osakaal (%)
Ehitised	26 655 099	7 892 132	4 752 967	60
sh laudad	20 349 441	6 303 073	4 127 555	65
Sõnnikuhoidlad	7 894 121	2 780 237	1 917 233	69
Juurdepääsuteed ja platsid	2 382 709	718 739	404 758	56
Söötmis- ja jootmisplatsid	2 311 472	755 997	682 650	90
Statsionaarsed seadmed ja sisseseaded	4 738 332	688 073	490 151	71
Mobiilsed masinad- ja seadmed	18 685 820	5 261 863	4 211 451	80
Traktorid	8 960 916	1 844 984	1 446 651	78
Kokku	71 628 469	19 942 024	13 905 861	70

Kuidas paistab veisekasvatuse toetamine majandusarvestuses?

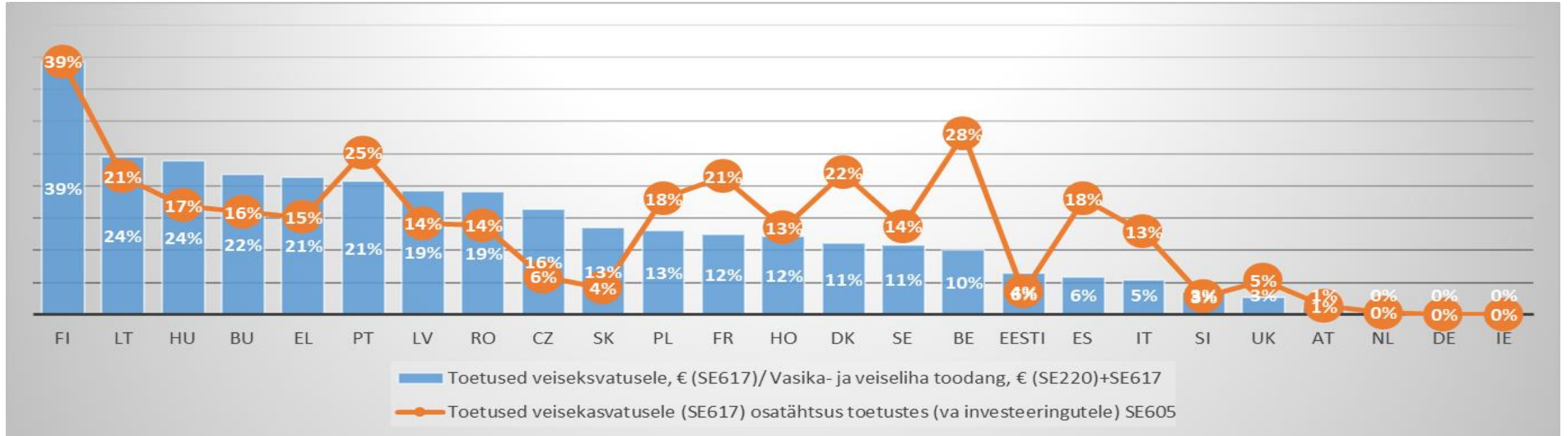

Eestis moodustab veiste toodangu väärtus 6% põllumajandussaaduste kogutoodangu väärtusest (2017-2019 keskmine).

Tootmisega seotud toetusi kajastub veiste toodangu väärtuses 20%

sh piimalehma kasvatamise otsetoetus ~82% ja ammalehma kasvatamise üleminekutoetus ~18%

Kuidas paistab veisekasvatuse toetamine spetsialiseerunud veisekasvatuse keskmises ettevõttes?

Tootmisega seotud toetused annavad vasika- ja veiseliha väärtusele juurde Soomes 39%, Eestis 6%

Tootmisega mitteseotud toetused (va investeeringutele) moodustavad kogu toetuste mahust Soomes 61%, Eestis 94%

ÜPP 2021-2027

Tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandus-sektorit, mis tagab toiduga kindlustatuse

Edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustada liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse

Parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda

TAGADA ÕIGLANE
SISSETULEK

SUURENDADA
KONKURENTSIVÕIMET

TASAKAALUSTADA
SUUTLIKKUS
TOIDUAINETE
TARNEAHELAS

KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED
MEETMED

KESKKONNAKAITSE

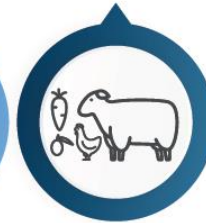
SÄILITADA
MAASTIKUD JA
BIOLOOGILINE
MITMEKESISUS

TOETADA
PÕLVKONDADE
VAHETUST

ELUJÕULISED
MAAPIIRKONNAD

KAITSTA TOIDU JA
TERVISE KVALITEETI

Põllumajanduslikud otsetoetused ammlehma kasvatamiseks

- Ammlehma kasvatamise toetus
 - Toetust saavad taotleja taotlejad, kes vastavad tingimuslikkuse nõuetele ning toetust makstakse kõikidele karjadele kuni (25) ammlehma või vähemalt 8 kuu vanuse lehmmullika eest
 - Toetatavad ammlehmad peavad olema lihatõugu (sh ristandid) hereford (Hf); limusiin (Li); aberdiin-angus (Ab); šarolee (Ch); šoti mägiveis (Hc); hele tõug (Ba); simmental (Si); belgia sinine (Bb); dexter (De); galloway (Ga), aubrac (Au); saksa šorthorn (SH) või salers (SA) .
- Üleminekutoetustega jätkatakse võimalike vahendite olemasolul ka uuel perioodil

Karjatatavate rohumaa toetus (ÜPP strateegiakava 2020-2027)

Toetus aitab hoida avamaastiku elurikkust!

Toetust saab püsirohumaa kohta, millel on karjatatud lihaveiseid, lambaid või kitsi. Keelatud on ülekarjatamine, taimekaitsevahendid ja väetised va sõnnik. Niitmine on lubatud augustist.

Rakendatavus sõltub toetuse kontrollimiseks vajaliku kaugseire arendusest

Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus (ÜPP strateegiakava 2020-2027)

Toetus aitab säilitada poollooduslikke kooslusi ja elurikkust!

Toetust saab PLK kohta, millel on loomi karjatatud. Karjatavat PLKd võib niita, kui enne karjatamist niide kokku kogutakse. Tuleb järgida kaitseeeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas sätestatud.

Toetused keskkonnamõju vähendamiseks tehtavatele investeeringutele

Eesmärgiks on läbi investeeringute soodustada põllumajandustootmises ressursitõhusust, vältida jäätmete ja heitmete teket ning vähendada tootmisest tulenevat keskkonnamõju:

❖ Kliimamuutuste leevendamisega seotud investeeringud:

- ✓ põllumajandusettevõtte omatarbeks ja põllumajandustootmise eesmärgil keskkonnasõbralike bioenergialahenduste rajamine

❖ Vee- ja õhukvaliteedi parandamisega investeeringud:

- ✓ sõnniku- ja silohoidlate ehitamine;
- ✓ alaliste söötmis- ja jootmiskohtade väljaehitamine välialadel.

❖ Karjatamist soodustavad investeeringud:

- ✓ varjualuste ja maastikuelemendina puudesalude rajamine, mis kaitsevad loomi neile mittesobivate ilmastikutingimuste eest;
- ✓ karjamaade jootmissüsteemid;
- ✓ kogumis- ja karjaaiad.

Heaolumürgistus ja antibiootikumide kasutamine

Üleeuroopalise ühetaolise heaolumärgistuse loomine

- Erinevates liikmesriikides on kasutusel mitmed erinevad heaolumärgised tootjate initsiatiivil
- Praegune eesistujamaa Saksamaa on võtnud initsiatiivi ühetaolise heaolumärgistuse loomiseks
- Teemat käsitletakse hetkel juhtivate veterinaarametnike töögrupis. Eesmärk on jõuda Nõukogu järelduste koostamiseni
- Eesti jagab paljude liikmesriikide on seisukohta, et ühtne heaolumärgistus on loomade heaolu toetav turundushoob, mis annab tarbijale positiivse sõnumi
- Küll aga peame vajalikuks selle rakendamist vabatahtlikkuse alusel, sest ühiskonna ja tootmise tasemed liikmesriikides on erinevad
- Tingimused, millisel juhul seda märgistust tohib kasutada on hetkel ebaselged

Talustaldrikule - antibiootikumide kasutamine

Talustaldrikule (*Farm to Fork*) strateegia- 2030. aastaks vähendada EL keskmisena antibiootikumide kasutamist 50 %.

Toetav seadusandlus alates 28.01.2022 uued otsekohalduvad Euroopa Liidu määrused -

- Veterinaarravimite määrus 2019/6/EL
- Ravimsööda määrus 2019/4/EL

Eesti tegevused :

- Mikroobide antibiootikumiresistentsuse vähendamise tegevuskava veterinaarmeditsiini valdkonnas aastateks 2019–2023
 - inimtervishoigus kriitiliselt oluliste antibiootikumide loomakasvatuses kasutamise piiramine- Põllumajandusministri määruse nr 21 muutmise eelnõu on hetkel avalikul konsultatsioonil EIS keskkonnas
 - luuakse antibiootikumide kasutamise kohta veterinaarias e- andmebaas. Hetkel on koostatud andmebaasi äriühendus, andmebaas peaks olema kasutuses 2023.a;
 - EMÜ teadlased on koostanud antibiootikumide kasutamise ravijuhised loomapidajale ja veterinaararstile
- ÜPP strateegiakava loomaheaolu meede

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!